

Locatie 1 - Spaanse wandeling

[Lea la version en español](#) [1]

Sint-Jacobskapel of Spaanse kapel

[Lees de historische achtergrond](#) [2]

Sint-Jacob of ?Santiago? is de patroonheilige van Spanje. Volgens de overlevering zou het lichaam van apostel Jacobus na zijn onthoofding met een boot uit Palestina naar Compostela gevaren zijn, in het noorden van Spanje.

Al in de middeleeuwen trokken velen op pelgrimstocht naar Compostela. Te Lier was er een ?Sint-Jacobsgasthuis? voor de pelgrims op doortocht. In 1383 richtte de stadsmagistraat naast het gasthuis de Sint-Jacobskapel. Het pelgrimssymbool van de **Sint-Jacobsschelp** vind je niet toevallig voor de kapel.

Na verwoestingen tijdens de godsdienstoorlogen verloor de kapel haar bedevaartfunctie. In de 17de eeuw diende ze daarom als parochiekerk voor het Spaanse garnizoen. In de Lierse volksmond wordt ze daarom de ?Spaanse kapel? genoemd.

Ook op bedevaart? Haal bij Toerisme Lier de fraaie **pelgrimsstempel** van Sint-Jacob.

Spaanse graf- en gedenkschriften in Sint-Jacobskapel

De Sint-Jacobskapel werd in 1914 verwoest, maar enkele Spaanse grafinschriften bleven toch

bewaard. Uit de namen blijkt dat de lokale bevolking zich vermengde met de Spanjaarden. Zo is Joannes Lopes getrouwd met de zeer Vlaams klinkende Anna Clarens.

Cristobal de Berrios y Barrio Neubo, militair gouverneur (+1676)

Joannes Lopes (+1737) (en Anna Clarens)

Diego de Rojas, militair gouverneur (+ 1680)

Lovis Hernandes de Monnroy, kapitein, ridder van de orde van Sint-Jacob (+1658)

Juan Garcia, kapitein

Diego de Aguilera (+1658), kapitein

Phelip Eugen Ortiz de Ybarra (zoon van Alonso), ridder van de orde van Sint-Jacob

Mysterie van de wapenschilden in de Sint-Jacobskapel ontrafeld

In de Sint-Jacobskapel, ook wel Spaanse kapel genoemd, omdat ze in de 17de eeuw diende als parochiekerk voor het Spaanse garnizoen, bevindt zich een muurschildering met wapenschilden.

De Lierse kunstenaar Bernard Janssens (°Lier 23 maart 1887 - + Lier 6 februari 1976) was een folklorist, fotograaf, kunstschilder, etser, restaurateur en publicist. Hij maakte dit schilderij in 1926 in een blinde spitsboog in de kapel. Het zou gaan om de wapenschilden van de Spaanse gouverneurs die de stad Lier bestuurden en waarvan sommigen begraven werden in de kapel.

Stadsgids Paul Vivet (°Lier 24 november 1945) trachtte te achterhalen om welke wapenschilden, van welke gouverneurs of families het dan precies gaat. Hij startte zijn zoektocht in 2017 en kon het Lierse verhaal achter de meeste wapenschilden reconstrueren. Helaas overleed hij eerder dit jaar (+Lier 14 maart 2020), voor hij alle wapenschilden kon identificeren. Er bleven 4 mysteries over. Dankzij de medewerking en hulp van enkele collega's stadsgidsen en specialisten inzake heraldiek , in het bijzonder Marc Van De Cruys , hoofdredacteur van het tijdschrift "Heraldicum Disputationes", werden de overgebleven blazoenen toch geïdentificeerd (nrs. 7, 13, 19, 20) en is daarmee het (levens)werk van Paul Vivet afgerond.

[Bekijk hier het overzicht van de wapenschilden en de bijhorende info.](#) ^[3]

Onderzoek naar de Spaanse gouverneurs in de muurschildering in de Sint-Jacobskapel door Paul Vivet

Het bronnenonderzoek

In een publicatie, uit 2010, over kunstenaar Bernard Janssens door Luc Ceulemans wordt een foto van de muurschildering afgedrukt met er onder de tekst: "Schilderde de wapenschilden der Spaanse gouverneurs die in 1500 Lier hebben bezet en die in de kapel begraven liggen" (pag. 8). Verdere informatie ontbreekt. In het stadsarchief van Lier bevinden zich twee archiefdozen i.v.m. Bernard Janssens. Zonder resultaat voor het onderzoek. Ook de oude Lierse weekbladen "Ons, Lier", "Gazet van Lier", "De Nethe" uit de periode 1926 - 1930, alsook de tijdschriften "Het land van Rijen", "Lier vroeger en nu" en "Lyra" brachten geen resultaat. Uiteindelijk bevat het boek "Verzameling Graf- en Gedenkschriften van de Provincie Antwerpen, Arrondissement Mechelen, Zevende deel, Lier "Parochie en Kloosterkerken" veel informatie maar niet alles. In de "Geschiedenis van de Stad Lier" van Anton Bergmann, derde uitgave 1973, vinden we in bijlage III "Naamrol der militaire gouverneurs" weliswaar zonder bronvermelding.

Algemene vaststellingen van het onderzoek

- Niet elk wapenschild in de muurschildering hoort specifiek toe aan een van de Spaanse gouverneurs. Enkele schilden verwijzen naar de adellijke echtgenote van een gouverneur, naar hun herauten (militaire boodschappers) of vaandrags (vaandeldragers).
- Niet elke Spaanse gouverneur waarvan hier een wapenschild is weergegeven, werd in de Sint-Jacobskapel begraven. Anderen vonden hun rustplaats in de Sint-Gummaruskerk of kregen een grafschrift in de Jezüitenkerk of Kluizenkerk.
- De schrijfwijze van de naam van de personen kunnen af en toe verschillen.
- Door gebrek aan archiefmateriaal weten wij niet exact op welke wijze Bernard Janssens de wapenschilden geselecteerd heeft. Wij weten wel dat hij zich gebaseerd heeft op de publicatie "Verzameling Graf en Gedenkschriften" ??
- Weinig biografische gegevens zijn bekend. Daarom is verder onderzoek nuttig.
- Heeft de esthetiek ook meegespeeld in de selectie van de wapenschilden?

Paul Vivet (centraal), omringd door enkele collega-stadsgidsen

(c) Mon Rottiers

Nuttige info:

Openingsuren

- open 9-17 uur

Toegangsprijzen

- gratis

Grote Markt

Gerelateerde inhoud:

Sint-Jacobskapel

Point:

Grote Markt

Grote Markt

Lier 2500

België

Breedtegraad: 51.130923

Lengtegraad: 4.570132

Grote Markt

Grote Markt

Lier 2500

België

Breedtegraad: 51.130923

Lengtegraad: 4.570132

Bron-URL: <https://www.visitlier.be/doen/wandelen/spaanse-wandeling/locatie-1>

Links:

[1] <https://www.visitlier.be/paseo-espaa%3%B1ol-lugar-1>

[2] <https://www.visitlier.be/doen/wandelen/spaanse-wandeling>

[3] <https://www.visitlier.be/doen/wandelen/spaanse-wandeling/wapenschilden>